

DE POSITIE VAN DEN TANDHEELKUNDIGEN STUDENT IN DE UTRECHTSCHЕ STUDIEWERELD

De tandheelkundige student wordt, wat betreft het woord „student” in de eigenlijke beteekenis van het woord, niet voor vol aangezien. Dat is een treurig feit, maar het is onmiskenbaar.

In Utrecht aangekomen, wordt alles van het Hooger Onderwijs even mooi gevonden, je voelt je echt student, blij als je bent, dat het gedwongen leeren van H. B. S. of Gymnasium beëindigd is. Wat de tandheelkunde betreft, komt langzaam, maar zeker, de desillusie. Toen het eindexamen H. B. S. of Gymnasium naderde en er aan gedacht werd om tandheelkunde te gaan studeeren, kan ik me voorstellen — ik heb 't zelf ook gedaan — dat er menschen waren, die zich gingen toeleggen op chemie of physica.

Niets van dit alles; de eerste-jaars-tandheelkundige student wordt overrompeld door verschillende algemeen medische vakken, zonder de minste voorbereiding hiervoor op de universiteit gehad te hebben. Dat het huidige onderwijssysteem, wat de medische opleiding betreft, voor veel vakken zinloos is, behoeft ik nauwelijks te herhalen. Het ligt ook trouwens niet in mijn bedoeling me op het gebied van studiesystemen te begeven. Het zou een herhaling worden van een thema, dat door menschen, deskundiger dan ik, reeds meermalen in dit tijdschrift bezogen is.

Zooals gezegd, de tandheelkundige student is een student van den tweeden rang. Interessant is het nu om na te gaan hoe dit komt.

Ais aetiologische factoren zou ik drie mogelijkheden naar voren willen halen.

Als eerste mogelijkheid zou, theoretisch gesproken, verondersteld kunnen worden, dat de tandheelkundige student een bepaald soort van student is, die het, wetenschappelijk gesproken, niet verder kan brengen dan een tweede plaats in de studiewereld. Deze veronderstelling is natuurlijk al te dwaas. Ze zou inhouden, dat er een onwilkeurige selectie had plaats gehad bij de beroepskeuze van menschen, die tandheelkundig onderwijs gingen volgen. Door elkaar genomen zijn de studiec capaciteiten van alle studenten gelijk; ze hebben voldaan aan dezelfde admmissie examens voor Hooger Onderwijs. Dat de tandheelkundige student een bepaald type vormt, zou alleen in deze

nuanceering naar voren gebracht kunnen worden, dat er velen zijn, die zich bij hun beroepskeuze laten leiden door min of meer lucratieve toekomstbeelden, een omstandigheid, die gemaakt heeft dat tandheelkunde een academisch modevak is geworden en die tevens genoemd maatschappelijk voordeel boven andere academische beroepen illusoir zal maken. Dat dit aan den studiezin en studiec capaciteit van den tandheelkundigen student geen afbreuk behoeft te doen, is vanzelfsprekend.

Een tweede mogelijkheid biedt de vraag: „Is tandheelkunde dan wel een wetenschap, die evenwaardig is aan andere wetenschappen?”

Dat ik een dergelijke, min of meer naïeve vraag durf neerschrijven, lezer, is — het zij ten overvloede opgemerkt — niet omdat ik twijfel aan een bevestigende beantwoording van deze vraag, maar om door redeneeren te komen tot de laatste en eenige mogelijkheid: de opleiding is dusdanig, dat bij velen de studiezin en gedeeltelijk ook de studiec capaciteit ondermijnd wordt en hier moet ik, nu ik aan het eind van mijn studenten loopbaan ben gekomen, volmondig „ja” op zeggen.

Dat de studie wetenschappelijk onder peil staat, is algemeen bekend en dat er getracht wordt verbetering te brengen, eveneens. Met belangstelling worden die veranderingen door de studenten tegemoet gezien en meermalen hebben onderwijshervormingen als het nieuwe Acad. Statuut, onderwerp van bespreking uitgemaakt op vergaderingen van de T. S. V. „John Tomes”.

Het heeft schrijver dezes echter sterk verwonderd, dat, waar gestreefd wordt naar onderwijsverbetering, de huidige exameneischen, wat betreft de wetenschappelijke vorming van den tandheelkundigen student, ver onder het maximum, dat aan de hand van de tegenwoordige wetsbepalingen geëischt kan worden, staan.

Deze uitspraak zal ik trachten te motiveeren, voor zoover dit voor tandheelkundigen nog noodig mocht zijn. Er zij hier echter nogmaals den nadruk op gelegd, dat *alleen de exameneischen* becritiseerd worden en *niet het onderwijs „an sich”*.

Te beginnen met het theoretisch examen.

Het is de gemeene indruk van de studenten, dat er examinatoren zijn, die hun minimum van voldoende-bevinden van den examinandus zeer laag stellen. Uit den aard van de zaak kan ik alleen van *mijn* jaar spreken, maar onder deze examenvakken, werden drie à vier jaar geleden vakken als bacteriologie en physiologie gerangschikt. Het

gevolg was dus, dat een betrekkelijk hoog percent voor genoemd examen slaagde. Daar aan den anderen kant veel geëischt wordt van den student wat de practica betreft en deze maken dat de student, buiten de colleges om, totaal in beslag genomen wordt door zijn practische „Ausbildung”, maakt dit, dat in tegenstelling met andere studies, de tandheekkundige student 's avonds minder fysieke kracht voor studie heeft dan b.v. een jurist of theoloog. Waar nu bovendien blijkt, dat op de theoretische examina door sommige professoren en lectoren niet het meeste wordt geëischt, verflauwt, ook al door bovengenoemde omstandigheden, de studieprikkel (die bij velen helaas pas ontstaat bij het naderen van een examen).

En dan het practisch tandheekkundig examen.

Zooals de wet zegt, is dit een practisch examen. Ware het theoretisch examen zoo hoog theoretisch als dit practisch examen practisch is!

Volgens schrijver dezes — en met hem, volgens velen — is dit examen totaal „verpractischt”.

Wat is praktijk?

Een toepassen van kennis, gecombineerd met een door oefening verkregen vaardigheid. Wanneer men nu het tweede gedeelte van de praktijk wèl beheerscht, maar het eerste gedeelte matig, dan werkt men veelal mechanisch, dus zonder het begrip van het „waarom” van de dingen en dit nu is een typische fout van het practisch tandheekkundig examen.

Nogmaals, een inwerking treden van het academisch statuut zou deze onwetenschappelijke sfeer terstond opheffen, maar wanneer de Utrechtsche docenten zich streng aan de huidige wetsbepalingen aangaande exameneischen gingen gehouden, was volgens schrijver dezes reeds een grooten stap op den weg van verbetering gedaan en daar behoefde dus geen wet voor veranderd te worden. Dat de toestand aldus is, is een raadsel voor vele studenten, temeer daar gebleken is, dat verschillende docenten voorstanders zijn van de voorgestelde cnderwijshervormingen en de tegenwoordige opleiding dus ook onvoldoende achten.

Tandheekkunde is een medisch-technische wetenschap en niet een technisch-medische. Dat het voor sommige vakken door alleszins bekwame docenten op examens dusdanig geïnterpreteerd wordt, is m. i. een der ergste misstanden in de tandheekkundige opleiding aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

W. J. v. d. BILT.